

*DE LAS OBLIGACIONES DEL RACIONAL,
Oidor de Comptas de est Sant Hospital.*

I. **A**B est Titol queda declarát, que lo Racional te obligació de passar cada any los Comptas al Procurador major, à tots los demés altres Procuradors, als Oficials, y à qualsevol, que per nominació, ò encarrech de la molt Illustre Administració, cuyde de cobrar qualsevol especie de Rendas, ò Drets, que tinga est Sant Hospital; y aiximateix à tots aquells, que per resolució, y encarreh de la molt Illustre Administració, reban, ò administran interessos de qualsevol especie, pertanyents à est Sant Hospital.

II. Será de la obligació del Racional tenir passats, y liquidats los Comptas de tots los sobredits per lo dia ultim de Administració del mes de Febrer de tots los anys; però no podrá lo Racional fer la difinició de ningun dels dits Comptas, fins que en lo dia proxim dit ultim de Febrer, demanant llicencia per entrar, fassé individual relació à la molt Illustre Administració de tots, y de cada un dels sobredits Comptas, ab distinció de la qualitat de las Rendas, que cada un cobra, los atrassos, que cada un tinga en sas cobranças, los anys à que cada cosa cobrada correspon, y las diligencias, que fassen constar haver practicat, per cobrar los atrassos, y tot lo demés, que conduesca pera que la molt Illustre Administració quede enterada del estat de las Rendas, tant cobradas, com no cobradas, y de tot lo que cada any percebeix lo S. Hospital, per qualsevol titol, ò rahó.

III. Pera que tot se fassé, com queda ordenát en la antecedent Constitució, será de la obligació de tots los que deuen donar Comptas, entregarlos al Racional tots los anys per tot lo mes de Dezembre, ò lo mes llarch als primers de Janer de cada any: Y será aiximateix de la obligació del Racional lo recordarho en est temps, ò antes, à tots los qui han de donar Comptas: Y com pot succehir, que algun sia omís, ò be que no los entregue ab la deguda forma, será de la obligació del Racional, en lo dia dalt determinát per fer la relació à la molt Illustre Administració, dir ab tota claredát los qui no hajan entregat los Comptas en lo temps establert; y també, si en algun, ò alguns de los que los han entregat, hi ha alguns defectes, que dificulten poderse passar.

Eee

Será

IV. Serà de la obligació del Racional tenir un Llevador, en que estigan escrits tots los Censos, Censals, y altra qualsevol especie de Renda, que tinga, y toque percebir, ò rebre per qualsevol causa, ò rahó est Sant Hospital, posant en est Llevador ab total separació, y distinció los Censos, los Censals, y cada cosa ab lo titol, que li correspon; y aiximateix ab separació lo que cada un dels Procuradors te à son carrech cobrar; y en cada un dels partits expressará los titols, y rahons en que se funda lo dret de cobrar; de modo, que tots, y cada un dels partits de Renda se pogan trobar luego en lo Llevador, y ab la noticia de est en lo Arxiu, ò altra qualsevol part ahont se troban los Titols: Y com los Procuradors necessitan tenir noticia de las Rendas, y cobranças, que tenen à son carrech, serà de la obligació del Racional donar à cada Procurador un Llevador de tot lo que li pertany, prenent Recibo del Procurador, porque en lo cas de que faltás, ò fos remogút per la molt Illustre Administració, se recobre lo Llevador, que se li ha entregát, y se done al que en son lloch sia anomenát.

V. Sempre que algun Procurador tinga algun dubte, ò dificultat sobre algun partit, serà de la obligació del Racional traurerlo del dubte, ò dificultat; com també, si per alguna cobrança, ò per algun Plet necessitás algun dels Procuradors de Instruments justificatius, serà de la obligació del Racional donarli puntual noticia de tot, porque de est modo puga lo Procurador acudir ahont se troban las noticias, ò Instruments, que necessita, prenent copia dels Instruments, del modo que sia bastant; però may, ni per rahó alguna, consentirà lo Racional, que lo Procurador, sens expressa noticia, y llicencia de la molt Illustre Administració, sen porte, ni fassé us dels Actes, Instruments, ò Titols, que sian originals, per evitar ques perdian, ò extravien, com ab sobrada frecuencia succeheix; y de tot lo sobre dit serà de la obligació del Racional instruhir, y avisar en son cas als Procuradors.

VI. Es de la obligació del Racional fer totas las Cautelas, tant del ordinari, com del extraordinari, com son salaris de Metges, Cirurgians, y demás Officials de esta S. Casa; y també per tot lo demás, que est S. Hospital necessite, y la molt Illustre Administració resolga se fassé Cautela: Serà aiximateix de sa obligació

copiar

copiar totes las Cautelas en lo Llibre , dit vulgarment de *Cautelas*, observant total separació de las Cautelas, que à cada Oficina corresponen ; que de esta manera sabrá puntualment , quant se donen los Comptas, las Cautelas, que à cada Oficina corresponen, y podrá informar à la molt Illustre Administració del gasto de cada Oficina en lo temps, y sempre que la molt Illustre Administració ho demane.

VII. Estas Cautelas son Instrument llegal per la reddició de Comptas ; però com en esta Santa Casa hi ha molts gastos, dels que nos fan Cautelas, (com succeheix en lo Prior, ò Subprior, Procurador de Llegats pios, y altres) y també, que per la poca entrada, que te lo Procurador major, y precisió, ò urgencia de pagar moltes cosas, que per falta de caudals en lo Procurador major, es la practica, que alguna part de suma de Cautelas, ò tota la suma de estas, las pague aquell, à qui no tocan, ò no se fan Cautelas contra ell ; per prevenir, que no hi hage extravío de Cautelas, evitar confusió en los Comptas de tots, y que lo Procurador major no puga tenir motiu per deixar de donar sos Comptas en lo temps ja establert en la Constitució III. se ordena, y mana, que tots los Procuradors, y demés (à excepció del Prior, ò Subprior) que com à tals, ò per altra rahó de las ja expressadas, reban, cobran, ò percebeixen diners de esta Santa Casa, per qualsevol causa, motiu, ò rahó, tingan obligació al ultim de cada mes entregar al Procurador major la quantitat, ò suma, que en aquell mes hagen cobrat, ò hage entrat en son poder, prenent Recibo del Procurador major de la quantitat, ò quantitats, que li entregan; declarant, y ordenant, que estos Recibos del Procurador major los han de servir, y deurá admetrer lo Racional per Instrument llegal de sa descarga en la reddició de sos Comptas ; quedant sempre de la obligació de estos Procuradors lo expressar ab tota claredat, è individuació en sos Comptas, tot lo que han cobrat, y percebít, com en la Constitució II. se ordena, y declara : Y aiximateix se declara, que se déu admetrer per lo Racional, com à Instrument llegal, tots los Recibos, que los Procuradors tindrán del Prior, ò Subprior, expressant en ells, que han entregat aquella quantitat de orde de la molt Illustre Administració, ò be del Senyor Administrador Preheminent.

VIII. Pot també succehir, que se mane pagar alguna quantitat à algun, contra qui nos fan Cautelas, y també ques mane pagar algu-

na

na quantitat, sens que sia feta la corresponent Cautela: en qualsevol dels dits casos, lo qui pagarà, deurà pendrer Recibo, ab la distinció, que si la quantitat, que paga, correspon à Cautela, expresse, y declare en lo Recibo de orde de qui paga, y també, que paga per compta del Procurador major, à qui correspon recullir totes las Cautelas; y donant est lo Recibo al Procurador major, que déu pagar, y recullir las Cautelas, pendrà del Procurador major, per son llegitim resguart, y llegitim Instrument per sos Comptas, Recibo de esta quantitat; però si lo que se mana pagar no té Cautela, en est cas pendrà Recibo, per Instrument llegitim, y descarrech en sos Comptas, de aquell à qui paga, expressant en est Recibo de orde de qui paga, lo nom de à qui paga, y de que proceheix lo deute que paga; y pagant de orde de la molt Illustre Administració, ò del Señor Administrador Antiquior, procurarà, que se li firme, y abone est Recibo per la molt Illustre Administració, ò per lo Senyor Administrador Preheminent; y se declara, que lo Racional déu admetrer per llegitim Instrument tots los Recibos fets en lo modo que queda expressat; y en quant als que corresponen al Procurador major, se declarará en las Constitucions corresponents à son Empleo.

IX. Procehint ab lo modo que queda establert en las Constitucions VII. y VIII. será de la obligació del Racional admetrer, y tenir per Instruments llegitims, tots los Recibos de aquells, que pagan lo que no deuen, ò no los toca, y serán estos Recibos carrech, ò debit de aquell, que debia pagar las Cautelas, ò lo que altre haja pagat per ell; y de est modo no podrà ningú tenir causa, ò rahò, per no donar los Comptas en los temps que queda ordenat, y à tots se podrà justificar lo cobrat, y pagat, respecte que las demés justificaciones ques demanan à cada un, podrán en temps tenirlas promptas.

X. Ultimament será de la obligació del Racional assistir puntual tots los dias de Administració, per fer las Cautelas; y aiximateix lo assistir puntualment tots los dias, y horas de Pagament de Didas, en lo puesto, y ab lo Llibre que fins ara; cumplir puntualment las resolucions de la molt Illustre Administració, y fer lo demés, que toca à son Empleo, com també donar part à la molt Illustre Administració, si per omissió de alguns encarregats en las Oficinas, se retardava lo poderse fer las Cautelas; y aiximateix donar part de tot lo que considere util, y convenient à esta Santa Casa.